

Autor teksta:
Dejan Bojović,
Srpska asocijacija
za rušenje,
dekontaminaciju i
reciklažu

SERBIAN DEMOLITION ASSOCIATION
zvaničan član EDA - European Demolition Association

SDA članica EDI - European Decontamination Institute

NEOPHODNA EDUKACIJA KADROVA U ČITAVOM SISTEMU

Foto: www.pexels.com by Damir Mijailović

Poslovi rušenja, dekontaminacije i reciklaže u godinama za nama, i pored brojnih izmena zakona opet su ostali zapostavljeni, zakonski neregulisani i verovatno ostavljeni za neka bolja vremena.

Prateći evropske trendove, nekolicina privrednika osnovala je Srpsku asocijaciju za rušenje, dekontaminaciju i reciklažu u želji da se i Srbija priključi evropskoj porodici u ovoj oblasti kako bi ove poslove podigla na veći nivo, učestvujući u stvaranju nove industrije koja egzistira u EU već dugo vremena i deo je cirkularne ekonomije u građevinarstvu.

Jer pored rušenja otpad stvaraju i poslovi na adaptaciji, renoviranju, rekonstrukciji, sanaciji, održavanju, iskopima, kao i remedijaciji tla. Kako ova oblast nije zakonski definisana, pomenuti poslovi se obavljaju mimo kontrole, u neregulisanim uslovima. Ali nije zakonska regulativa jedina koja nedostaje u ovoj oblasti, nego i edukacija kadrova, od projekatanta do izvođača, i institucija nadležnih za ovu oblast.

SRPSKA ASOCIJACIJA ZA RUŠENJE, DEKONTAMINACIJU I RECIKLAŽU (SERBIAN DEMOLITION ASSOCIATION) JE ZVANIČAN ČLAN EDA –EUROPIAN DEMOLITION ASSOCIATION I POZICIONIRANA JE KAO CENTAR ZA JUGOISTOČNU EVROPU, ŠTO VAŽI I ZA EDI-EUROPIAN DECONTAMINATION INSTITUTE, ČIJI ČLANOVI SU NACIONALNE ASOCIJACIJE NAJRAZVIJENIJIH ZEMALJA ČLANICA EU

ŠTA JE EDA?

Srpska asocijacija za rušenje, dekontaminaciju i reciklažu (Serbian Demolition Association) je zvaničan član EDA –European Demolition Association i pozicionirana je kao centar za jugoistočnu Evropu, što važi i za EDI-European Decontamination Institute, čiji članovi su nacionalne Asocijacije najrazvijenijih zemalja članica EU.

EDA egzistira već 40 godina i deo je svih EU institucija koje donose važne odluke, naročito po pitanju poslova koji su u njenoj oblasti delovanja. U tom smislu saradnja između SDA i EDA se ogleda u organizaciji rada, projektima, izveštajima, zakonima, propisima, protokolima, pravilnicima, edukaciji, sertifikaciji. U okviru svojih delovanja imamo punu podršku EDA, samim tim i EK, jer se naš rad i zasniva na tim pravilima, praveći svoj nacionalni model na osnovu tradicije i iskustava koje posedujemo i koji treba ugraditi u zakonske okvire.

Između ostalog, naša asocijacija bila je saradnik na pisanju Protokola o reciklaži 70% otpada od rušenja i građenja koji je izdala Evropska komisija kao neobavezujući dokument, za sada. Imajući u vidu da su ovaj procenat razvijene zemlje EU već dostigle i prestige, očekivanja su da će ubrzo biti i obavezujući, tako da SDA već ima iskustva na regulisanju ove oblasti.

Na poziv Evropske komisije, učestvovali smo u projektu „Parada“ koji je vezan za edukaciju, obuku i trening, kao i sertifikaciju u oblasti opasnih materijala u građevinarstvu, kao i za predradnje rušenja objekata u kontekstu cirkularne ekonomije u građevinarstvu.

SRPSKA ASOCIJACIJA ZALAŽE SE ZA POSEBAN TRETMAN MATERIJALA DOBIJENIH IZ RUŠENJA, POSEBNO O ONIMA KOJI SE RECIKLIRAJU, KAO I O VOĐENJU PROTOKOLA O KORIŠĆENJU I ZBRINJAVANJU OTPADA NASTALOG U GRAĐEVINARSTVU

Evropska asocijacija vrlo je zainteresovana da nam pomognu u izradi izmena i dopuna naše zakonske regulative i implementaciji već postojećih EU pravila.

Imamo stalne kontakte sa drugim nacionalnim Asocijacijama sa kojima sarađujemo, razmenjujemo iskustva, od kojih dobijamo sve vrste pomoći i koji nas posećuju u punom kapacitetu i prenose svoja znanja i iskustva našim članovima i zainteresovanim strankama. Izdvojili bi smo posete i prezentacije Švedskih i Finskih kolega koji su bile vrlo interesantne posetio-cima, i na kojima je bilo i dosta pitanja.

SDA je u okviru promovisanja principa NOVE INDUSTRIJE u okviru rušenja, dekontaminacije i reciklaže potpisala Sporazume sa Akademijom Inženjerskih Nauka Srbije-AINS i Privrednom Komorom Građevinske Industrije Srbije-PKGIS.

Vodili smo se potrebom za jačanjem kapaciteta privrede i nauke, korišćenjem inovacionih rešenja u vidu projekata, novih materijala u praksi, kao i potrebom za specifičnom edukacijom jer se u ovim poslovima stvaraju potpuno nova zanimanja.

Krovni zakon za ove delatnosti, po našem mišljenju je Zakon o planiranju i izgradnji, ali i ostali zakoni iz oblasti zaštite životne sredine, kao i oblasti radnih odnosa i zdravlja na radu. Potreba za regulisanjem je sve veća, kako u pogledu aspekata same delatnosti, tako i produkata koje stvara, koji imaju svoju široku primenu u korišćenju, a koji su novi materijal i može se reći resurs.

Sam projekat rušenja morao bi dobiti zakonski okvir i tako postati obavezujući. Razlozi su brojni, od dobijanja novih recikliranih materijala do zaštite uticaja od građenja i životne sredine.

Imajući u vidu da ove vrste zanimanja ne postoje u nomenklaturi, vidi se i značaj dodatne edukacije već postojećih kadrova i stvaranje novih. Srpska asocijacija zalaže se za poseban tretman materijala dobijenih iz rušenja, posebno o onima koji se recikliraju, kao i o vođenju protokola o korišćenju i zbrinjavanju otpada nastalog u građevinarstvu.

Naglašavamo da postoje Zakoni koji su uzročno-posledično u vezi sa traženim izmenama, a to su:

- Zakon o građevinskim proizvodima,
- Zakon o stanovanju i održavanju zgrada,
- Zakon o zaštiti životne sredine,
- Zakon o energetske efikasnosti i
- Zakon o upravljanju otpadom.

KROVNI ZAKON ZA OVE DELATNOSTI, PO NAŠEM MIŠLJENJU JE ZAKON O PLANIRANJU I
IZGRADNJI, ALI I OSTALI ZAKONI IZ OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE, KAO I OBLASTI
RADNIH ODNOSA I ZDRAVLJA NA RADU

Deo izmena i dopuna Zakona o planiranju i izgradnji, koje bi se odnosile na širu oblast rušenja, reciklaže i zbrinjavanja građevinskih materijala i otpada, morale bi biti u skladu sa prethodno navedenim zakonima ali i sa evropskom strategijom koja je nezaobilazna u postupku priključenja EU.

Značajna je uloga EDA i SDA kao nacionalne Asocijacije u:

- Edukaciji,
- Okupljanju institucija i obrazovnih subjekata,
- Sertifikaciji,
- Nadzoru i kontroli,
- Jeftinijoj nabavci opreme,
- Međunarodnoj saradnji i
- Prezentiranju i izradi projekata na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Važna je uloga asocijacije i državne uprave na edukaciji i podsticanju projekatana, kao i obaveznost projekatana i investitora da koriste materijale iz reciklaže. Sve pobrojano biće moguće tek nakon donošenja zakonskih okvira. Preporuka od partnerskih asocijacija iz zemalja koje su lideri u ovim procesima je da se obaveznost korišćenja reciklažnih materijala uvodi postupno. Početi skromno od 5% ili 10%, i povećavati do planiranih 70%, čime rešavamo mnoga pitanja iz samog priključivanja EU, i znatno podižemo nacionalni BDP.

VAŽNA JE ULOGA ASOCIJACIJE I DRŽAVNE UPRAVE NA EDUKACIJI I PODSTICANJU PROJEKTANATA, KAO I OBAVEZNOST PROJEKTANATA I INVESTITORA DA KORISTE MATERIJALE IZ RECIKLAŽE. SVE POBJROJANO BIĆE MOGUĆE TEK NAKON DONOŠENJA ZAKONSKIH OKVIRA

Foto: www.pexels.com by Khaled Akacha

Ovo je oblast koja otvara mnogo mogućnosti. Uslov je da se za početak razdvoje otpad (materijal) od rušenja i građenja od komunalnog otpada.

Važno pitanje je da se definiše vlasništvo nad materijalom od rušenja i gradnje i da se Zakonom regulišu prava i obaveze učesnika u ovom procesu. Optimalnim izborom broja i mesta reciklažnih centara i deponija, čuva se infrastruktura gradova i smanjuje se zagađenje od transporta.

U urbanističkim rešenjima za definisanje reciklažnih centara (koje donose lokalne samouprave) direktno se

učestvuje u razvoju nove oblasti ekonomije gradova i zaštite životne sredine. Potrebno je na samom gradilištu uraditi primarno razdvajanje materijala, dodatna u reciklažnim centrima i konačno zbrinjavanje otpada na posebnim deponijama ili gradskim deponijama, kao prekrivka.

Ovde sve vreme govorimo o materijalu koji se dobija kako rušenjem, tako i građenjem, kojeg i u toj fazi ima u dobrom procentu.

Cilj je, da pored nove industrije koja je u nastajanju, očuvamo prirodne resurse (humus, pesak, šljunak,

SA POSEBNIM ZADOVOLJSTVOM, NAPOMINJEMO, DA SMO ORGANIZOVALI TRI MEĐUNARODNE KONFERENCIJE U NAŠOJ DRŽAVI, U BEOGRADU SA TEMAMA „INDUSTRIJA RUŠENJA“, „RUŠENJE I (ILI) ODRŽIVO REŠENJE“, „DANAS ZA SUTRA“, NA KOJIMA SU UČEŠĆE UZELI EMINENTNI PREDAVAČI IZ EVROPE

Foto: www.pexels.com by Littlehampton Bricks

kamen...), samim tim čuvamo prirodnu sredinu kroz smanjenje i potpuno ukidanje divljih smetlišta i deponija, čime smanjujemo urbanističko zagađenje i čuvamo obradiva tla, smanjujemo zagađenja vode, tla i vazduha.

Definisanje ove oblasti podrazumeva i vođenje računa o javnom zdravlju putem upotrebe savremenih tehnologija.

Sa posebnim zadovoljstvom, napominjemo, da smo organizovali tri međunarodne Konferencije u našoj državi, u Beogradu sa temama „

Industrija rušenja“, „Rušenje i (ili) održivo rešenje“, „Danas za sutra“, na kojima su učešće uzeli eminentni predavači iz Evrope (Finske, Švedske, Holandije, Španije, Belgije, Francuske, Italije, Engleske i Rusije). Tom prilikom predstavili smo naše naučne i operativne domete iz ove oblasti.

Na prvom Sajmu cirkularne ekonomije u građevinarstvu, u Briselu, predstavili smo se sa projektom „pranja smrdljivih zgrada“, što je bilo prihvaćeno sa velikim interesovanjem i iz čega je proizašla saradnja sa Danskim institutom koji nije imao iskustva u ovoj oblasti.

Iz svega gore navedenog vidi se zalaganje Srpske asocijacije za rušenje, dekontaminaciju i reciklažu, zajedno sa AINS-om i GKGIS, da se u izmenama Zakona o planiranju i izgradnji nađe i ova zaboravljena privredna grana. Ova oblast i delokrug rada nove industrije pokrenula bi u budućnosti razvoj naše privrede i nove industrijske grane.

SDA je sa svojim partnerom AINS-om predala i INICIJATIVU Vladi R Srbije kojom traži ukidanje eko-takse za građevinske firme i udruženja. Razlog je što ta grana industrije ne spada u zagađivače životne sredine i što nigde u EU nema tog nameta za kompanije iz naše industrijske grane, već je princip da zagađivač plaća.

Najavili bismo i godišnju Evropsku Konvenciju koja će se od 10.-12. juna 2021. godine održati kod nas u Srbiji, u Beogradu, u organizaciji EDA, EDI, i naše Asocijacije kao suorganizatora ovog veoma značajnog skupa.

Osim toga, paralelno organizujemo i našu četvrtu Konferenciju pod nazivom „Nauka i Industrija“ koja će se takođe održati u Beogradu, uz prisustvo kolega iz inostranstva, od 28-29. novembra, 2021. godine.